

Vragenboekje

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Dit examen bestaat uit een vertaalopdracht en 19 vragen.

Tekst 1

Regel 4 ἔπρηξε ταῦτα

- 1 Wat houdt ἔπρηξε ταῦτα in?

Regel 2–6 πέμψας τ/μ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ

In deze regels is sprake van vier afzonderlijke handelingen die door vier verschillende personen verricht worden.

- 2 Noem de handelingen in de volgorde zoals je die bij Herodotos aantreft, en duid ze aan met de letter a, b, c en d.
3 Geef de chronologische volgorde van deze handelingen aan. Volstaan kan worden met de aanduiding a, b, c en d uit de vorige opdracht.

Regel 9–10 εὖ γάρ τ/μ παλλακὴν

- 4 Waarvan wordt in deze zin de reden gegeven? Volstaan kan worden met het citeren van de desbetreffende Griekse woorden.

Regel 14 πατρόθεν ὀνομάζων

- 5 Met welke woorden spreekt Kambyses het meisje dus aan?

Regel 15 οὐ μανθάνεις

- 6 Door welk Griekse woord wordt uitgedrukt, wat Kambyses niet begrijpt volgens Nitetis?

Regel 1–19

In een artikel over de opbouw van Herodotos' Historiën merkt G. Schreiner op: „Vanaf de eerste zin maakt Herodotos duidelijk, dat hij niet louter descriptief te werk wil gaan door feiten te beschrijven, maar ook explicatief door die feiten te plaatsen in een causale samenhang”.

- 7 Welke twee gebeurtenissen worden door de ringcompositie van regel 1–19 in een causale samenhang geplaatst?

Regel 22 Λέγοντες δὲ ταῦτα

- 8 Waarnaar verwijst ταῦτα? Volstaan kan worden met het citeren van de desbetreffende Griekse woorden.

Regel 24 γνησίου παρεόντος

Aan deze algemene voorwaarde werd in dit geval voldaan.

- 9 Noem de naam van de desbetreffende persoon.

Regel 20–27 Αἰγύπτιοι τ/μ ἔχει.

In deze regels maakt Herodotos duidelijk, dat hij zijn Egyptische zegslieden niet gelooft; door zijn woordkeuze geeft hij zelfs te kennen, dat hij van hun kwade trouw overtuigd is.

- 10 Citeer twee Griekse woorden uit regel 20–27 waaruit die overtuiging blijkt.

Regel 38 κως

- 11 Wat laat Herodotos blijkens het gebruik van dit woord in het midden?

Regel 41 φίλον καὶ ξεῖνον

Met deze woorden duidt Amasis de aard van zijn relatie met Polykrates aan.

- 12 Citeer de woordgroep verderop in de tekst waaruit blijkt, dat Amasis deze relatie niet als een louter formele beschouwde.
13 Door welke groep van twee woorden wordt in de brief van Amasis, regel 40–49, samengevat wat voor een leven volgens hem het beste is voor een mens?

In haar toneelstuk *Polukrates* legt de schrijfster, Hedwig Hensen, Amasis de volgende woorden in de mond:

„Kies een enkel ding dat u dierbaar is, en werp het weg, in het stof, daar vóór uw voeten, of verder nog, veiliger nog, in zee, waar de Goden het ontvangen.”

- 14 Van welke woorden uit Amasis' brief is „waar de Goden het ontvangen” een interpretatie?

Regel 42 τὸ θεῖόν ἐστι φθονερόν

Deze opmerking weerspiegelt Herodotos' opvatting over wetmatigheden in het verloop van de geschiedenis.

- 15 Welke rol vervult, volgens Herodotos, de φθόνοσ in het leven van de mens? Gebruik niet meer dan 50 woorden.

In regel 1–27 wordt duidelijk hoe Herodotos zijn bronnen hanteert.

- 16 Werk dit naar aanleiding van deze passage nader uit in maximaal 50 woorden.

Tekst 1, 2 en 3

Ook Thoukydides zou het verhaal van de Egyptenaren (tekst 1, regel 20–27) niet geloofwaardig achten, maar om een heel andere reden dan Herodotos.

- 17 Geef deze reden weer, onder verwijzing naar zowel tekst 2 als tekst 3.

Achtergronden

In 1988 publiceerde L. de Jong het 13e deel van zijn geschiedwerk *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*. De Jong schrijft daarin: „Ik noem deze bron (*nl. gegevens uit gesprekken*) als derde omdat hij, als geheel genomen, de minst belangrijke was. Zeker, mondelinge mededelingen zijn soms van grote, een enkele keer zelfs van vitale betekenis geweest, maar ik heb er niet naar gestreefd, dáárop mijn relaas te baseren.”

- 18 Wat is het fundamentele verschil in opvatting over het gebruik van mondelinge bronnen tussen De Jong enerzijds en Herodotos en Thoukydides anderzijds?
- 19 Wat is, gezien het onderwerp van hun werk, het verschil tussen de werkwijze van Herodotos en die van Thoukydides? Gebruik niet meer dan 100 woorden.

Vertaalopdracht

Bestudeer tekst 4, met de inleiding, de aantekeningen en de inleidende en afsluitende vertaalde passages.

Vertaal regel 3–12.

Einde